

Rapportage
Projectgroep Adviesraad Sociaal Domein

'Naar één Adviesraad Sociaal Domein?'

Nijverdal, 25 juli 2017

Inhoudsopgave

I.	Inleiding	3
1.1.1	Algemeen.....	3
1.1.2	Wmo-raad en Cliëntenplatform Werk & Inkomen.....	3
1.1.3	Verzoek College van Burgemeester en wethouders	4
II.	Plan van Aanpak onderzoek 'Naar één Adviesraad Sociaal Domein?'	4
2.1	Projectgroep.....	4
2.2	Plan van Aanpak	4
	Stap 1. Analyse huidige situatie.....	4
	Stap 2. Bestudering huidige knelpunten	6
III.	Voor- en nadelen van vorming van één Adviesraad Sociaal Domein	7
IV	Advies Projectgroep	8
4.1.	Intensivering samenwerking Wmo-raad en Cliëntenplatform Werk & Inkomen	8
4.2.	Samenvattende Conclusie	8

I. Inleiding

1.1.1 Algemeen

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) is op 1 januari 2007 van kracht geworden. De omslag van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving leidde tot wijzigingen op het gebied van langdurige zorg, ziektekostenverzekering, Jeugdzorg, werk en bijstand, sociale werkvoorziening, arbeidsondersteuning jonggehandicapten en maatschappelijke ondersteuning. Op 1 januari 2015 zijn nieuwe wetswijzigingen van kracht geworden met betrekking tot de Wet langdurige zorg, Zorgverzekeringswet, Jeugdwet, Participatiewet en Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Kortom een ingrijpende transformatie van het sociaal domein met veel bevoegd- en verantwoordelijkheden in de richting van de gemeenten.

De regering wil met de hervormingen burgers beter in staat stellen zo lang mogelijk eigen regie te blijven voeren en thuis te kunnen blijven wonen.

Met de invoering van de Participatiewet is de gemeente tevens eindverantwoordelijk geworden voor het weer aan het werk helpen van alle mensen die kunnen werken al of niet met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven en het onderwijs. Werk is een middel bij uitstek om deel te nemen aan de samenleving en verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven of het eigen gezin.

Kortom zelfredzaamheid en participatie van burgers staan hierbij centraal, waarbij in de gemeente Hellendoorn voor alle trajecten expliciet wordt uitgegaan van één plan, voor één gezin, met één regisseur.

1.1.2 Wmo-raad en Cliëntenplatform Werk & Inkomen

Ten behoeve van de belangenparticipatie en cliënten- en burgerparticipatie zijn in de gemeente Hellendoorn twee onafhankelijke adviesorganen voor de gemeente actief, te weten de Wmo-raad en het Cliëntenplatform Werk & Inkomen.

De Wmo-raad is een onafhankelijk adviesorgaan voor het gemeentebestuur en adviseert gevraagd en ongevraagd over alle onderwerpen van de Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugd. Het belang van de (kwetsbare) burger dient het uitgangspunt te zijn bij het Wmo-beleid van de gemeente. De Wmo-raad ziet er op toe, dat het beleid van het gemeentebestuur er op gericht is dat de zelfredzaamheid en participatie van de inwoners wordt gestimuleerd. De Wmo-raad bestaat uit inwoners van de gemeente Hellendoorn die vanuit hun persoonlijke ervaring of betrokkenheid kunnen meepraten en meedenken over de onder Wmo vallende werkgebieden. De vergaderingen van de Wmo-raad zijn openbaar.

Het Cliëntenplatform Werk & Inkomen is eveneens een onafhankelijk adviesorgaan voor het gemeentebestuur. Het adviseert gevraagd en ongevraagd over het beleid en de uitvoering van de Participatiewet en de daarmee samenhangende wetgeving, het arbeidsmarktbeleid in het algemeen en in het bijzonder voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, het minimabeleid, schulphulpverlening en handhaving op het gebied van sociale zekerheid. Het Cliëntenplatform Werk & Inkomen bestaat uit mensen uit de doelgroep, vertegenwoordigers van de Diaconieën en Netwerk Sociale Zekerheid. Aan het Netwerk Sociale Zekerheid zijn o.a. gelieerd: Stichting Hulpfonds Hellendoorn, Stichting BOOM (Budget Op Orde Maken),

Stichting Voedselbank Hellendoorn, Steunpunt Minima Hellendoorn en de Stichting Huiskamer van Hellendoorn. De vergaderingen van het Cliëntenplatform zijn niet openbaar.

1.1.3 Verzoek College van Burgemeester en wethouders

In het coalitieakkoord 2014-2018 'Samen aan Zet' hebben de collegevormende partijen aangegeven, dat zij op basis van de uitgangspunten van de Participatiewet de omvorming van de afzonderlijke Wmo-raad en het Cliëntenplatform tot één Participatieraad zullen ondersteunen.

Met het oog op hierop hebben de wethouders J. Coes en A. van den Dolder aan de voorzitters van de Wmo-raad en het Cliëntenplatform Werk & Inkomen gevraagd om te onderzoeken of een samengaan van beide adviesorganen in één Participatieraad (in het kader van deze rapportage verder Adviesraad Sociaal Domein genoemd) aanbeveling verdient.

Na overleg met de betrokken ambtenaren van de gemeente Hellendoorn hebben de voorzitters deze taak op zich genomen, met de afspraak om uiterlijk in het najaar van dit jaar met een concreet advies te komen.

Onderstaand worden de bevindingen van het onderzoek weergegeven.

II. Plan van Aanpak onderzoek 'Naar één Adviesraad Sociaal Domein?'

2.1 Projectgroep

Ten behoeve van de uitwerking van het onderzoek is een Projectgroep gevormd, die bestaat uit:

- Twee leden vanuit de Wmo-raad
- Twee leden vanuit het Cliëntenplatform Werk & Inkomen
- Twee leden vanuit de Ouderenbonden
- Eén lid vanuit de Begeleidingscommissie Leerlingenvervoer
- Eén lid namens het jongerenwerk via Stichting de Welle.

Het secretariaat van de Projectgroep wordt verzorgd door het secretariaat van de Wmo-raad. Uit haar midden heeft de Projectgroep een voorzitter gekozen in de persoon van de voorzitter van de Wmo-raad.

2.2 Plan van Aanpak

Ten behoeve van het onderzoek heeft de Projectgroep een Plan van Aanpak opgesteld op basis van het volgende stappenplan.

Stap 1. Analyse huidige situatie

- a. De positie van de beide adviesraden t.o.v. elkaar en t.o.v. het gemeentebestuur.
- b. De werkwijzen binnen beide raden.
- c. De functie en doel van beide raden.
- d. De structuur van beide raden.
- e. De relatie met de achterban van beide raden.

- f. De bemensing van beide raden.
- g. De aansluiting met de begeleidingscommissie leerlingenvervoer mist aansluiting bij beide raden.

Bij deze stap hebben de leden van de Projectgroep ten eerste kennis gemaakt. De onderwerpen genoemd bij a t/m g zijn in de Projectgroep uitgewisseld en toegelicht. Aangezien bij de meeste deelnemers de taak en functie van de Begeleidingscommissie Leerlingenvervoer minder bekend was, is door de vertegenwoordigster van de Begeleidingscommissie deze taak en functie toegelicht. De Begeleidingscommissie is samengesteld uit vertegenwoordigers/ouders van leerlingen van de verschillende schoolroutes, die in de gemeente worden gereden. Het lidmaatschap van de Begeleidingscommissie is wisselend, omdat dit gekoppeld is aan het daadwerkelijk gebruik van de betreffende leerling van het vervoer. Vanuit de Begeleidingscommissie is het hebben van direct contact met de gemeente van belang. Op basis van nadere discussie bleek wel, dat afstemming met de Wmo-raad aanbeveling verdient en elkaar kan versterken. In de verdere uitwerking zal hiermee rekening worden gehouden.

Verder is bij deze stap nader gesproken over de huidige werkwijze van de Wmo-raad en van het Cliëntenplatform Werk & Inkomen in hun onderlinge verhouding en heeft een evaluatie van de bestaande samenwerking en afstemming van de beide raden plaatsgevonden. Zo worden al elkaars vergaderingen bezocht en indien aan de orde wordt gezamenlijk opgetrokken en advies gegeven aan het College van B&W.

Tenslotte is bij dit agendapunt gesproken over de wijze, waarop in de omliggende gemeenten de adviesraden voor het Sociaal Domein zijn georganiseerd. Dit zijn de gemeenten Wierden, Rijssen-Holten, Twenterand en Dalfsen. In drie van deze gemeenten is een integrale Participatieraad/Adviesraad Sociaal Domein gerealiseerd. Opvallend detail hierbij is wel, dat in alle drie gemeenten sprake was van een in meer of mindere mate niet goed functioneren van of de Wmo-raad of het Cliëntenplatform Werk & Inkomen. Samenvoeging in de gemeente Twenterand tot één Adviesraad heeft na uitvoerige beraadslagingen niet plaatsgevonden, omdat men over en weer hierin geen toegevoegde waarde zag en niet voelde voor een gedwongen samenvoeging. In de vier genoemde gemeenten krijgen de leden van de adviesra(a)d(en) wel een kleine vergoeding voor hun werkzaamheden.

In tegenstelling tot bovengenoemde gemeenten bestaan in de gemeente Hellendoorn twee goed functionerende raden. In onderstaande Stap 2 gaat de Projectgroep verder in op het wel of niet bestaan van knelpunten in de gemeente Hellendoorn op het gebied van advisering in het Sociaal Domein.

Stap 2. Bestudering huidige knelpunten

Bij deze stap kwamen vragen aan de orde als:

a. Welke knelpunten doen zich voor bij huidig gescheiden opereren

De Projectgroep komt tot de conclusie, dat er zich geen knelpunten en amper overlap hebben voorgedaan bij de taakuitoefening tussen de raden. Zoals eerder gemeld, bezoeken leden van de Wmo-raad en het Cliëntenplatform elkaars vergaderingen. Indien gesignaleerd wordt, dat een gezamenlijke advisering noodzakelijk is c.q. aanbeveling verdient, worden hiertoe afspraken gemaakt. Bij de Nota Vervoer heeft dit concreet tot een gezamenlijk advies geleid. Ten aanzien van het gemeentelijk beleid betreffende de collectieve verzekeringen heeft eveneens afstemming plaatsgevonden. Op dit moment vindt dat ook plaats bij de voorbereiding van een gevraagd advies met betrekking tot het Beleidskader handhaving en fraudepreventie. In de praktijk blijkt overigens, dat de onderwerpen die in beide raden aan de orde komen over het algemeen dermate verschillend en specifiek zijn, dat overlap amper aan de orde is (zie stap b).

Op basis van nadere inventarisatie blijkt dat de advisering van de Wmo-raad zich vooral richt op de hele beleidscyclus en daardoor iets meer over beleid dan uitvoering gaat. Het algemeen belang van (kwetsbare) inwoners staat veelal centraal. De advisering van het Cliëntenplatform Werk & Inkomen is over het algemeen meer specifiek en concreet van aard op het gebied van arbeidsmarkt, Werk & Inkomen. Belangenbehartiging staat veelal centraal.

b. Op welke terreinen wordt nu geïntegreerde advisering gemist

De Projectgroep heeft na bestudering van de agenda's van beide raden geconstateerd, dat voor meer dan 90% sprake is van specifieke eigen onderwerpen op de agenda's van de Wmo-raad en het Cliëntenplatform Werk & Inkomen. De realiteit dat een groot deel van de cliënten, dat gebruik maakt van de Wmo, tevens cliënten kunnen zijn op het gebied van Werk & Inkomen of vice versa, levert in de praktijk toch amper overlap op. Bij de overige 10 % vindt afstemming plaats c.q. worden in gezamenlijke projectgroepen gemeenschappelijke adviezen/standpunten voorbereid. Beide raden missen in de praktijk wel de inbreng vanuit de Jeugd. Ook na de werving van nieuwe leden voor de Wmo-raad eind 2016 / begin 2017 is het helaas niet gelukt om belangstellenden vanuit deze groep te laten instromen. Beide adviesraden dringen dan ook aan op aanwezigheid van de jeugdwerkers van Stichting de Welle bij hun respectievelijke vergaderingen. Ook het inrichten van een periodiek overleg met hen is een mogelijkheid.

c. Welke overlap doet zich voor bij het gescheiden opereren.

Zoals bij punt b staat vermeld, heeft de Projectgroep geconstateerd, dat slechts bij maximaal 10 % van de onderwerpen sprake is van een zekere overlap. Dan worden, zoals gemeld, gezamenlijke afspraken gemaakt.

d. Bij welke concrete beleidsvoorstellen van B&W is integrale advisering gemist

Zoals eerder gemeld, komt dit nauwelijks voor. Indien wel aan de orde dan worden hiertoe gezamenlijke afspraken over integrale advisering gemaakt.

III. Voor- en nadelen van vorming van één Adviesraad Sociaal Domein

In het kader van dit onderzoek heeft de Projectgroep met inbegrip van bovenstaande opmerkingen de voor- en nadelen van samengaan (fuseren) op een rij gezet en wel als volgt:

Voordelen

- Eén aanspreekpunt voor gemeentebestuur.
- Brede deskundigheid in één raad beschikbaar.
- Overlap in doelgroep en beleid wordt binnen één raad gemakkelijker zichtbaar.
- Sterke positie en goede gesprekspartner.
- Beschikbaarheid van groot netwerk.

Nadelen

- Te diverse problematiek en vragen, te breed terrein om over te adviseren.
- Grote logge raad.
- De afstand naar de cliënten/inwoners wordt groter.
- Veel en brede kennis nodig: risico dat specifieke kennis verdwijnt of het onderspit delft.
- Ervaringsdeskundigheid verdwijnt.
- Verlies aan identiteit en herkenbaarheid.
- Risico dat belangenbehartiging verdwijnt.
- Te weinig contacten met cliënten.
- Veel diversiteit aan onderwerpen, waardoor risico van oppervlakkigheid toeneemt.
- Naast ca. 10% overlap ook 90% grote verschillen in beleidsterreinen: het is de vraag of alle beleidsvelden voldoende aandacht krijgen.
- Verschillen in belevingswereld tussen ervaringsdeskundigen en niet ervaringsdeskundigen in de raad.
- Niet alle leden van het Cliëntenplatform zijn bereid in openbare vergaderingen hun advieswerk te doen.
- Hoe krijgen de raden signalen van cliënten en inwoners als de afstand tot hen groot is of zij zich niet in de raad herkennen?
- Er komt een extra laag tussen.

IV Advies Projectgroep

4.1. Intensivering samenwerking Wmo-raad en Cliëntenplatform Werk & Inkomen

Op basis van de bovenstaande voor- en nadelen komt de Projectgroep tot de conclusie, dat de voordelen van het samengaan/fuseren van beide raden niet opwegen tegen de nadelen en dat door de Projectgroep gekozen wordt voor continuering van de samenwerking.

Op dit moment functioneert in de gemeente Hellendoorn een goede Wmo-raad en een goed Cliëntenplatform Werk & Inkomen. De leden zijn nog steeds in staat op hun werkgebieden goede expertise en advisering te leveren.

Een fusie van de Wmo-raad en het Cliëntenplatform Werk & Inkomen zal in de gemeente Hellendoorn vooral leiden tot versnippering van kennis en expertise. Bij een fusie van beide raden zullen in de praktijk de leden van een nieuwe gezamenlijke raad gaan bestaan uit generalisten, die het gehele terrein van het Sociale Domein moeten gaan bestrijken. Gelet op de veelheid van onderwerpen, die in beide raden aan de orde komen, zal de ervaringsdeskundigheid gaan verdwijnen. De leden van een gefuseerde nieuwe raad zullen hun kennis en ervaring moeten halen via het organiseren van groepen deskundigen om zich heen. Hiermee zal veel extra vrijwillige capaciteit georganiseerd/gemobiliseerd moeten worden, zonder dat deze groepen een rechtstreekse relatie met de beleidsmaker zullen hebben.

Wil in de gemeente Hellendoorn de expertise en de inzet van een ieder die nu deel uitmaakt van één van de raden behouden blijven, dan lijkt de Projectgroep een fusie tussen beide raden dan ook niet aan te bevelen: 'Het gezonde kind dreigt met het badwater te worden weggegooid'.

Daarnaast heeft de Projectgroep geconstateerd, dat het gemeentebudget voor het totale Sociaal Domein meer dan de helft van de gemeentebegroting beslaat. Onafhankelijk van welke verkiezingsuitslag dan ook, lijkt het de Projectgroep niet te verwachten dat het gehele Sociaal Domein op basis van een goede 'Check of Balances' in de gemeentepolitiek aan één portefeuillehouder zal worden toebedeeld.

4.2. Samenvattende Conclusie

Dit alles overwegende komt de Projectgroep tot het volgende advies:

- a. De huidige Wmo-raad en het huidige Cliëntenplatform Werk & Inkomen blijven als afzonderlijke adviesraden voor het College van B&W bestaan.
- b. De samenwerking tussen de beide raden wordt verder gestructureerd en wel als volgt:
 - o Er vindt minimaal 4 maal per jaar of zo veel vaker als gewenst een bijeenkomst plaats tussen de voorzitters van de Wmo-raad en het Cliëntenplatform samen met een lid uit beide raden ten behoeve van overleg, afstemming en coördinatie.
 - o Afgevaardigden van de Wmo-raad en van het Cliëntenplatform blijven elkaars vergaderingen bezoeken.

- De gemeente levert adviesaanvragen die zich op het terrein van beide raden bewegen gelijktijdig aan beide raden aan.
- c. De Begeleidingscommissie Leerlingenvervoer vaardigt een lid af in de Wmo-raad en blijft daarnaast een afzonderlijk overleg met de portefeuillehouder en ambtenaar houden.
- d. Het Gehandicaptenplatform blijft net als nu vertegenwoordigd in de Wmo-raad en het Netwerk Sociale Zekerheid.
- e. De Ouderenbonden blijven net als nu vertegenwoordigd in de Wmo-raad en het Netwerk Sociale Zekerheid en hebben daarnaast periodiek overleg met de portefeuillehouder en ambtenaren.
- f. Door de Wmo-raad en het Cliëntenplatform zullen gezamenlijk thema-avonden worden georganiseerd. Eerdergenoemde partijen kunnen daarbij betrokken worden.
- g. Stichting De Welle verzorgt zowel voor de Wmo-raad als het Cliëntenplatform Werk & Inkomen vanuit één secretariaat en blijft de inbreng vanuit de jongeren verzorgen. Dit leidt de facto tot een verhoging van het aantal uren.
- h. Het College van B&W neemt bij de opstelling van de begroting 2018 in overweging of een kleine tegemoetkoming voor de werkzaamheden van de leden in beide raden op zijn plaats is.